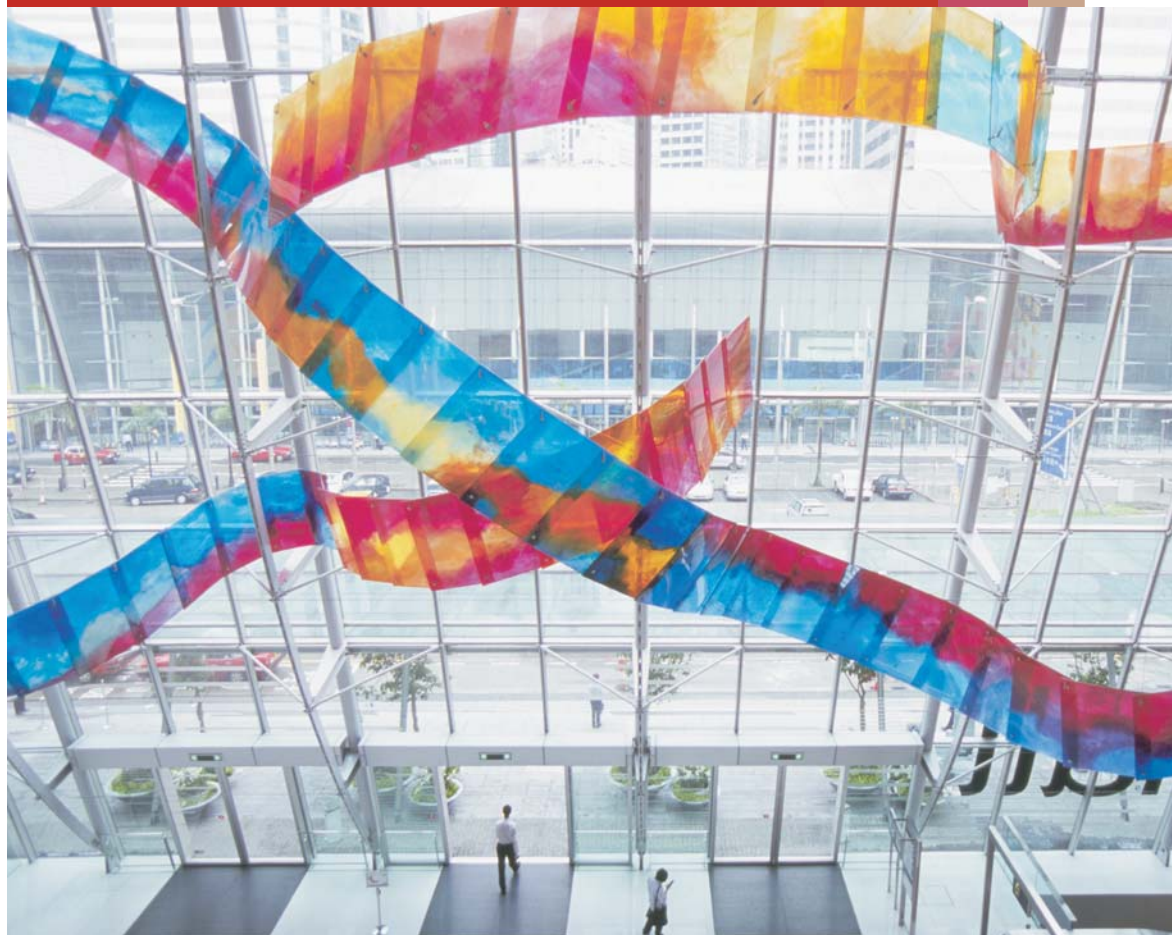

Läbipaistvusaruanne
AS PricewaterhouseCoopers

1. juuli 2010 -
30. juuni 2011

Käesolev läbipaistvusaruanne on koostatud vastavalt audiitortegevuse seaduse §158 nõuetele, kooskõlas Euroopa Liidu direktiivi 2006/43/EÜ (mis käsitleb raamatupidamise aastaaruannete ja konsolideeritud aruannete kohustuslikku auditit) §-ga 40.

Sisukord

<i>Juriidiline ja juhtimisstruktuur</i>	<i>4</i>
<i>Riskijuhtimise, sise- ja kvaliteedikontrolli süsteem</i>	<i>6</i>
<i>Sõltumatus.....</i>	<i>13</i>
<i>Täiendõpe</i>	<i>14</i>
<i>Avaliku huvi üksused.....</i>	<i>15</i>
<i>Finantsandmed.....</i>	<i>17</i>
<i>Tasustamine</i>	<i>18</i>

Juriidiline ja juhtimisstruktuur

AS PricewaterhouseCoopers on Eesti Vabariigis registreeritud aktsiaselts, mille omanikud on:

Nimi	Isiku- /registrikood	Asukoht	Osalus (%)
Ago Vilu	36703314227	Eesti	55%
Tiit Raimla	37103310267	Eesti	20%
PricewaterhouseCoopers Eastern Europe B.V.	24183597 0000	Holland	25%

AS PricewaterhouseCoopers ei kuulu konsolideerimisgruppi.

AS-il PricewaterhouseCoopers puuduvad tütarettevõtted.

AS-i PricewaterhouseCoopers üle omavad valitsevat mõju PricewaterhouseCoopers'i Kesk- ja Ida-Euroopa riikide võrgustikku kuuluvad partnerid. AS PricewaterhouseCoopers kuulub globaalsesse audiitorettevõtete organisatsiooni PricewaterhouseCoopers International Limited (edaspidi PwC IL), mis on Inglismaal registreeritud määratud vastutusega äriühing (*company limited by guarantee*). PwC IL pakub PwC liikmesettevõtetele rahvusvahelise võrgustiku struktuuri. PwC IL ei osuta klientidele teenuseid. PwC IL'i põhitegevusaladeks on: teha kindlaks laialdased turuvõimalused ja töötada välja nendega seotud strateegiad; tugevdada PwC siseseid toodete, oskuste ja teadmiste võrgustikke; reklaamida PwC kaubamärki; ning töötada välja liikmesettevõtete ühised riski- ja kvaliteedistandardid ning tagada nende järjepidev rakendamine, k.a vastavus sõltumatust käsitletavatele protsessidele.

Lisaks

AS-ile PricewaterhouseCoopers tegutseb Eestis ka teine PwC IL organisatsiooni kuuluv ettevõte, AS PricewaterhouseCoopers Advisors, mis pakub põhiliselt ärinõustamisteenuseid.

PwC IL'i liikmesettevõtted ei tegutse klientidele teenuste osutamisel PwC IL'i agentidena ega muul viisil, ja PwC IL ei tegutse oma liikmesettevõtete agendina. PwC IL'il puudub õigus või võime kontrollida ühegi liikmesettevõtte kutsealase otsustusvõime rakendamist. PwC IL ei vastuta mingil moel ühegi liikmesettevõtte tegude või tegemata jätmiste eest.

Iga liikmesettevõtte on eraldiseisev juriidiline üksus.

AS PricewaterhouseCoopers teeb koostööd teiste Kesk- ja Ida-Euroopa liikmesettevõtete meie regioonis tegutsevatele kohalikele ja ühistele rahvusvahelistele klientidele teenuste osutamisel. Seda koostööd korraldab regionaalne juhtkond, kes lisaks regionaalsete ettevõtete vastavuse tagamisele PwC IL'i poliitikate ja protseduuridega, võimaldab ressursside jagamist, riskijuhtimise poliitikate ja kvaliteedistandardite elluviimist.

Igal siseriiklikul liikmesettevõttel on ka oma juhtimisstruktuur, mis on kooskõlas juriidiliste ja tegevusnõuetega.

AS-i PricewaterhouseCoopers juhtimist korraldab neljaliikmeline juhatus, kuhu kuuluvad Ago Vilu (juhatuse esimees), Tiit Raimla, Eva Jansen-Diener ja Villi Tõntson, kes kõik on Eestis registreeritud vandeaudiitorid.

Juhatus tegevuse üle teostab kontrolli kolmeliikmeline nõukogu, kuhu kuuluvad Heleri Tinno, Urmas Kaarlep ja George Alexander Johnstone.

Nimetatud juriidiline struktuur ja võrgustiku ülesehitus annab igale liikmesettevõttele paindlikkuse ja autonoomia, et reageerida kiirelt ja efektiivselt oma kohalikul turul valitsevatele tingimustele. See peegeldab ka asjaolu, et enamikes riikides annavad regulatiivsed organid audiitorina tegutsemise õiguse kohalikele ettevõtetele, kus kohalikud pädevad kutselised audiitorid (või Euroopa Liidus, audiitorite ja/või EL-i audiitorettevõtete kombinatsioon) omavad vähemalt enamusosalust või kontrolli.

Kui liikmesettevõttest saab PricewaterhouseCoopers IL'i liige ja ta liitub ülemaailmse võrgustikuga, omandab ta õiguse kasutada PricewaterhouseCoopers'i nime ning ta saab koheselt juurdepääsu võrgustiku ühistele ressurssidele, metodoloogiatele, teadmistele ja oskusteabele. Vastutasuks kohustub iga ettevõtte järgima ühiste poliitikate kogumit ja säilitama kvaliteedistandardeid, mille on heaks kiitnud PwC IL'i juhatus.

PricewaterhouseCoopers'i ülemaailmne võrgustik loob platvormi, kus liikmesettevõtted jagavad teadmisi, oskusi ja ressursse osutamaks järjepidevalt kõrgekvaliteedilisi teenuseid klientidele kogu maailmas. Igas riigis toetavad meie ettevõtteid ühised metodoloogiad, teadmistebaasid, tehnoloogia ja juurdepääs spetsiifilisele kutsealasele oskusteabele ja arvamusiidriks olemisele.

Iga PwC liikmesettevõtte teostab kvaliteedikontrolli ja vastavuse järelevalvealast tegevust, mis hõlmab teenuste osutamist, eetikast, ärialast käitumist ja sõltumatust käsitlevaid küsimusi.

Juhtimine

PricewaterhouseCoopers'i liikmesettevõtete Kesk- ja Ida-Euroopa alamregioonid, kuhu kuuluvad 22 rahvuslikku territooriumi, on kasutusel juhtimise maatriksüsteem. Iga partner hääletab iga nelja aasta tagant korraldatavatel tegevjuhi valimistel, kes omakorda valib juhatuse, mis koosneb tegevus- ja äriühingute territoriaalsetest tegev- ja operatiivjuhtidest. Juhatus ülesanne on ärieesmärkide kehtestamine ja tagamine vastavuse PricewaterhouseCoopers IL'i poliitikatega.

Geograafiliste piiride üleselt seab iga peamise äriühingu (audit, maksustamine ja nõustamine) eesmärgid äriühingu juhtkond.

Regionaalse juhatuse üle teostatakse partnerite nimel järelevalvet ametisse valitud regionaalse partnerite nõukogu poolt, kes teeb juhatusega tihedat koostööd, kinnitab partnerid ja ettevõtet puudutavad võtmepoliitikad ja -otsused.

Riskijuhtimise, sise- ja kvaliteedikontrolli süsteem

PricewaterhouseCoopers IL'i liikmesettevõttena peame me järgima organisatsiooni poolt heaks kiidetud ühiseid riski- ja kvaliteedistandardeid. Neid nõudeid täiendavad kohalikud juriidilised nõuded ja asjakohasuse korral ka kolmanda riigi auditi kvaliteedistandardid, kui me peame sellest riigist pärineva üksuse kohta aru andma.

Meie üksikasjalikud kvaliteedikontrolli protseduurid sisalduvad meie auditipoliitika käsiraamatutes. Järgnevalt on esitatud ülevaade peamistest poliitikatest, hoiakutest, käitumistavadest ja tegevustest, mis tagavad meiepoolse järjepidevalt kõrgekvaliteedilise auditi taseme:

Kvaliteedikontrolli standardid

Ettevõttesisesed poliitikad, ülemaailmsed üldtunnustatud audiitorkontrolli standardid ja siseriiklikud õigusaktid (näiteks Eesti audiitortegevuse seadus) kohustavad PwC IL'i liikmesettevõtteid rakendama meie audiitorettevõttes kvaliteedi kontrollimehhanismide süsteemi.

Meie kvaliteedikontrolli süsteem vastab täielikult Rahvusvahelise Audiitorite Föderatsiooni (*International Federation of Accountants*, IFAC) nõuetele. Nimetatud kvaliteedikontrolli süsteem on osa meie igapäevasest tegevusest.

IFAC-i poolt välja antud ja 15. juunil 2005. aastal jõustunud rahvusvaheline kvaliteedikontrolli standard ISQC 1 kehtib kõikide

audiitorettevõtete suhtes, mis viivad läbi auditeid ja ajaloolise finantsinformatsiooni ülevaatusi. Standardiga kehtestatakse kvaliteedikontrolli süsteemi nõutavad elemendid, mis peavad olema audiitorettevõttes kasutusel. Need nõuded hõlmavad alljärgnevat:

- 1) Juhtkonna vastutus kvaliteedi eest ettevõttes
- 2) Eetikanõuded
- 3) Kliendisuhete aktsepteerimise ja jätkamise, ning konkreetsete tövõtude protseduurid
- 4) Inimressursid
- 5) Töövõtu tulemused
- 6) Monitooring

AS PricewaterhouseCoopers käsitleb neid nõudeid alljärgnevalt:

1) Juhtkonna vastutus kvaliteedi eest ettevõttes

„Juhtkonna hoiakud“ (*tone at the top*): Meie juhtkond on valmis rakendama kõiki meetmeid tagamaks, et AS PricewaterhouseCoopers seisab jätkuvalt kvaliteedi, sõltumatuse, objektiivsuse ja eetilise käitumise eest. Ettevõtte juhtkond saadab regulaarselt oma partneritele teatiseid, mis muuhulgas rõhutavad kvaliteedi tagamise tähtsust. Sama sõnumit sisaldavad juhtkonna regulaarsed teatised kõikidele töötajatele. Sama olulised on ka juhtkonna regulaarsed teatised, mis juhivad meie partnerite ja töötajate tähelepanu uutele standarditele ja nendega seotud juhistele aitamaks neid kõrgekvaliteediliste teenuste osutamisel meie klientidele. Ülevaalt alla saadetavad teatised kasutavad iga olulist võimalust, et rõhutada igapäevaselt kvaliteedistandardite säilitamise tähtsust. Meie juhtkond

näitab oma käitumise kaudu, et ta usub kindlalt meie kvaliteedi tagamise eesmärkidesse ja süsteemidesse. Sellest annab tunnistust riskijuhtimise ja auditi kvaliteedi eest vastutavate partnerite, kes alluvad otse regiooni seniiorpartnerile, ametisse määramine. Need partnerid on kogenud ja tunnustatud isikud, kes konsulteerivad ja vajadusel juhendavad klienditeeninduse partnereid riski- ja kvaliteediküsimustes.

2) Eetikanõuded

2a) Ausus ja objektiivsus

AS-i PricewaterhouseCoopers reputatsioon ja edu sõltuvad iga partneri ja töötaja professionaalsusest ja aususest.

Kõik PwC IL'i liikmesettevõtted, partnerid ja kutsealaspetsialistid järgivad PwC IL'i eetikastandardeid. Need standardid nõuavad, et meie inimesed tegutseksid ausalt, objektiivselt, kompetentselt ja hoolikalt ning et nad austaksid konfidentsiaalsust ja käituksid professionaalselt. Meie eetikastandardid on täielikult vastavuses IFAC-i eetikakoodeksiga ja need sisalduvad PricewaterhouseCoopers'i „Käitumiskodeksis“. Koodeks antakse kõikidele partneritele ja töötajatele ettevõttega liitumisel. Koodeks sisaldab muuhulgas eetiliste otsuste vastuvõtmise raamistikku, mida meie inimesed peavad kasutama oma kutsealase käitumise kindlaks määramise alusena. Neilt oodatakse koodeksis esitatud väärtuste järgimist kogu oma karjääri jooksul PwC-s. Partnerite ja töötajate koodeksialaseid teadmisi kontrollitakse.

Eetikaküsimuste järelevalvet teostavad regionaalne ärikäitumise eest vastutav juht (*Business Conduct Leader*) ja iga riigi PwC-l on partnerist kohalik ärikäitumise eest vastutav juht. Ärikäitumise eest vastutav juht tegeleb

eetikaküsimustega kohalikul tasandil ja vastutab selle eest, et me järgiksime kõiki asjakohaseid eetikastandardeid. Igal kontoril on juurdepääs detailsetele eetikapoliitikatele, mis täiendavad meie käitumiskodeksit. Need poliitika hõlmavad juhiseid sellistes küsimustes nagu klientidelt kingituste saamine ja kuidas töötajad peaksid toimima, kui neile saab teatavaks ükskõik millise partneri või töötaja ebaeetiline käitumine. Töötajad võivad samuti esitada anonüümseid küsimusi oma kohalikule ärikäitumise eest vastutavale juhile õigete protseduuride rakendamise kohta teatud olukordades. Küsimuste ja vastuste kogumit säilitatakse ning see on töötajatele kättesaadav.

Ärikäitumise eest vastutav juht on kohustatud uurima kõiki töötajate poolt esitatud kaebusi või süüdistusi ja tagama, et kasutatakse sobivaid meetmeid ennetamiseks eetikanõuete rikkumisest teavitatud töötaja võimalikku tagakiusamist.

PricewaterhouseCoopers'i veebilehe käitumiskodeksi osa sisaldab linki, mis võimaldab kolmandatel pooltel edastada informatsiooni ärikäitumise eest vastutavale juhile ettevõtte töötajate ja partnerite eetilise käitumise potentsiaalsete rikkumiste kohta. IFAC-i ja PwC eetikastandardid vastavad audiitortgevuse seaduses kehtestatud kutse-eetika nõuetele.

2b) Sõltumatus

AS PricewaterhouseCoopers on võtnud vastu PwC rahvusvahelise võrgustiku poliitika ja nendega seotud reeglid, mis puudutavad sõltumatust ja vastavust, mida täiendavad vajadusel piiravamad kohalikud kutsealased ja regulatiivsed eeskirjad. AS PricewaterhouseCoopers jälgib rangelt vastavust regulatiivsetele, kutsealastele ja PwC sõltumatuse nõuetele, mis on seotud finantshuveidga klientides ning

nendega sõlmitud äri- ja teenindussuhetega. Täpsem informatsioon meie sõltumatuse säilitamist toetavate protseduuride kohta on esitatud käesoleva aruande osas „AS-i PricewaterhouseCoopers sõltumatust käsitlevad praktikad”.

3) Klientide aktsepteerimine ja kliendisuhete jätkamine

AS PricewaterhouseCoopers on võtnud kasutusele protsessi aktsepteeritavate klientide kindlaks määramiseks, mis põhineb PwC IL'i klientide aktsepteerimist ja kliendisuhete jätkamist puudutaval otsuste tegemise toetusüsteemil (*Acceptance and Continuance*, edaspidi A&C).

See süsteem kujutab endast töövõtu meeskonna, ärijuhtimise, tegevusala ekspertide ja riskijuhtimise kutsealaspetsialistide poolset otsustamist, kas olemasolevat klienti või potentsiaalset klienti puudutavad riskid on juhitavad ja kas me peaksime nimetatud ettevõtte ja selle juhtkonnaga ennast siduma. A&C protsessi käigus peame me muuhulgas käsitlema alljärgnevaid küsimusi:

- Ettevõtte ja selle juhtkonna reputatsioon
- Selle juhatuse efektiivsus
- Kliendi finantsaruandlusega tegelevate töötajate taust ja kogemused
- Mis tahes juhtkonna ajendid või kavatsused avaldatud tulemustega manipuleerimiseks
- Mis tahes olulised tehingud, mis on kavandatud tulude kajastamiseks
- Mis tahes ebatavaliselt agressiivne või 'leidlik' aruandlus
- Mis tahes tehingud, mida on keeruline, ebatavaline või raske hinnata
- Mis tahes hinnangud, millega on seotud ebakindlus või subjektiivsed otsused
- Mis tahes tehingud seotud osapooltega, kes ei ole konsolideerimisgrupi osa
- Mis tahes viited selle kohta, et ettevõtte võib olla finantsraskustes

- Teatud töövõtu läbiviimiseks vajalik oskusteave

A&C on võimas vahend, kuid meie klientide aktsepteerimise ja kliendisuhete jätkamise protsessi tegelikuks selgrooks on meie riskijuhtimise partnerite poolt investeeritud oluline ajakulu. Nagu kirjeldatakse täpsemalt osas „Töövõtu tulemused“, on meie riskijuhtimise eest vastutavad partnerid tunnustatud ja sõltumatud seniorpartnerid, kes annavad peamise panuse otsuste langetamisel, kas aktsepteerida või jätkata kliendisuhet.

Klientide aktsepteerimisel või kliendisuhete jätkamisel kasutatakse nende hinnangute tulemusi meie auditiprotsessis, näiteks mõjutades töö ulatust ja ressurside määramist. Me keeldume töö pakkumisest, vastuvõtmisest või jätkamisest, kui riske peetakse mittejuhitavateks, kui ettevõtte ei nõustu nõutava töö ulatusega või kui hinnatase ei ole muul põhjusel aktsepteeritav.

4) Inimressursid

Värbamine: Me järgime rangeid värbamisstandardeid nii algastme kui ka kogemustega värvatavate kandidaatide töölevõtmise puhul, need ei hõlma mitte ainult iga inimese kooli/akadeemilisi tunnustusi, vaid ka intervjuusid, taustauuringuid ja soovitusi. Me hindame samuti nende inimeste kvaliteeti, keda me värbame kolledžitest ja ülikoolidest, tagamaks, et meie värbamispingutused on suunatud nendele institutsioonidele, millel on pikk ajalugu meie kutsealal silmapaistvate kõrgekvaliteediliste inimeste haridusalasel ettevalmistamisel.

Kutsealane areng: Koolitus on pidev protsess. Koolitus algab hetkel, mil inimene tööle võetakse ja kestab kogu tema karjääri jooksul. Meie inimesed osalevad erinevatel kohalikel koolituskursustel ja neid koolitatakse pidevalt ka töökohal. Tegeletakse nii üldiste

põhipädevustega raamatupidamises, auditeerimises ja sõltumatuses kui ka spetsiifiliste valdkondadega, kus nad töötavad (konkreetne ärivaldkond). Meie partnereid koolitatakse, arendatakse ja haritakse samuti pidevalt, see on meie töötajate töökohal koolitamise lahutamatuks osaks. Partneri võtmekohustus on teha tööd kõikide töötajatega; õpetades välja, vaadates üle, koolitades, jagades kogemusi ja andes eeskujuga oma meeskonna kutsealaspetsialistidele.

Ettevõtte on loonud keskkonna, kus meie inimesed vastutavad isiklikult oma arengu eest karjääri jooksul ja me oleme sel eesmärgil välja töötanud laiemad kursuste pakettid ja vahendid, et aidata meie inimestel kavandada enda tarbeks personaliseeritud koolitusprogramme, viimaks oma rollid ja kohustused vastavusse nende poolt teenindatavate klientide ainulaadsete aspektidega. Lisaks osavõtule enda poolt valitud koolitustest peavad partnerid ja töötajad osalema kursustel, mida ettevõtte peab ülioluliseks nende suutlikkuse seisukohalt teostada oma töökohustusi sobivas tehnilises ja eetilises raamistikus. Ettevõtte tagab samuti vastavuse kutsealastele standarditele, mis käsitlevad vajaliku kutsealase täiendusõppe perioodilist mahtu ja liiki. Meie õppe- ja haridusprogramme uuendatakse pidevalt kindlustamaks, et meie inimestel on vajalik areng, oskused ja kogemused klientide teenindamiseks.

Järelevalve ja juhendamine: Iga töövõtu eest vastutav partner vastutab, vajadusel konsulteerides teistega, kas töövõttu teostavatel partneritel ja töötajatel on kutsealane pädevus ja antud olukorras nõutavad kogemused. Lisaks sellele vastutavad nad töövõttude ajal nooremate astmete töötajate, kellele töö delegeeritakse, töö juhendamise, järelevalve ja ülevaatusel ulatuse kindlaks määramise eest.

Edutamine: Partneri ja töötajate tegevust hinnatakse kord aastas hindamisprotsessi käigus, kust võtavad osa sama astme töökaaslased, alluvad ja ülemused. Partnereid ja klienditeeninduse personali tunnustatakse ja tasustatakse tegevuse eest heade ja mitmekülgsete audiitoritena, ja meie partnerite tegevuse hindamis- ja tasustamisprotsesse täiustatakse vastavalt vajadusele, arvestades hiljutisi reegleid, mis keelavad otsese premeerimise mitteauiditi teenuste müümise eest auditi klientidele. Samuti julgustame, tunnustame ja premeerime meeskonnatööd. Töötajatele antakse ametlikku tegevust puudutavat tagasisidet iga projekti kohta, millele kulub enam kui 40 tundi. Kõiki töötajaid hinnatakse vähemalt kord aastas, kusjuures oma panuse annavad sellesse partnerid ja muud juhid, kellega nad on töövõttudes koos töötanud. Lisaks sisaldab meie auditi metodoloogia sisseviidud võimalusi mitteametlikuks tagasisideks ja väljaõppeks kogu töövõtu jooksul. Meie metodoloogia on kavandatud tagamaks nii kvaliteetne teenus kui ka meie inimeste jätkuv arenemine. Kõige selle põhjal koostatakse iga-aastane hinnang selle kohta, kui hästi on igapäevselt meie inimestest hakkama saanud võrreldes meie väärtustega, igapäev poolt terveks aastaks seatud eesmärkidega ja sama astme töökaaslastega. Meie töötajad liiguvad oma karjäärireedelil edasi ainult siis, kui ollakse valmis järgmise astme kohustusteks.

5) Töövõtu tulemused

Järjepidev ülemaailmne metodoloogia: Kõikide auditi töövõttude puhul kasutame me koos teiste PwC ettevõtetega kogu maailmas auditi metodoloogiat ja -protsessi kindlustamaks metodoloogia ühtsuse ja järjepidevuse. Metodoloogiat täiendatakse vastavalt vajadusele, nii et see vastaks muutuvale keskkonnale. Seda metodoloogiat õpetatakse pidevalt kõikidele partneritele ja töötajatele.

Meie metodoloogia on piisavalt paindlik, et võimaldada kohalikes seadustes nõutavate lisaprotseduuride kaasamist.

Põhjalikud poliitikad ja protseduurid: Meil on põhjalikud raamatupidamist ja auditeerimist reguleerivad poliitikad ja protseduurid, mida täiendatakse pidevalt võtmaks arvesse uusi kutsealaseid arenguid ja meie kohalikku tegevuskeskkonda, ja käsitlemaks tekkivaid küsimusi ning samuti ettevõtte vajadusi ja probleeme. Need poliitikad ei hõlma mitte ainult kutsealaseid ja regulatiivseid standardeid, vaid arvestavad ka juhiseid, mida me anname oma kutsealaspetsialistidele nende parimaks rakendamiseks. Need on kättesaadavad elektroonilistes failides ja andmebaasides, neid uuendatakse või täiendatakse pidevalt arvestamiseks kõiki uusi arenguid ning need on meie inimestele igal ajal elektrooniliselt kättesaadavad.

Töövõtu-spetsiifilised kvaliteedi kontrollimehhanismid: Eksisteerib mitmeid muid kvaliteedikontrolli protseduure, mida teostatakse spetsiaalselt teatud töövõtu puhul. Näiteks määrame me kõikidele börsil noteeritud klientidele ja paljudele muudele ettevõtetele, k.a suurettevõtted ning teatud avaliku sektori ettevõtted, mida peetakse olulisteks tänu oma suurusele, keerukusele või kõrgele avalikule profiilile, ametisse sõltumatu kvaliteedi ülevaatuse eest vastutava partneri (*Quality Review Partner, QRP*), kes arutab kõiki olulisi küsimusi töövõtu eest vastutava partneriga ja kes individuaalselt vastutab auditi plaani hindamise, läbiviimise, oluliste küsimuste lahendamise, finantsaruannete ja avalikustamisele kuuluva informatsiooni ning ettevõtte aruannete õigsuse eest. PwC poliitikad sisaldavad kindlaid kriteeriume tagamaks, et ametisse määratud QRP-l on vajalik

kogemustepagas ja tegevusala oskused nimetatud rolli täitmiseks.

Teatud tehingute ja olukordade puhul näevad meie poliitikad ette ka konsultatsioone üleettevõttele tehniliste ekspertidega ja tegevusala spetsialistidega, mille puhul võidakse kasutada olulist otsustusvõimet. Lõppkokkuvõttes tähendab alljärgnevalt täpsemalt kirjeldatav „konsultatsioonikultuur“ seda, et meie töövõtus osalevad meeskonnad konsulteerivad sageli selliste ekspertide ja teistega, keda ei ole ametlikult nõutud.

Avaliku huvi üksuse auditi kliendi töövõtu eest vastutavaid partnereid roteeritakse, et kindlustada värske lähenemine ilma institutsionaalsete teadmiste ohverdamiseta.

Lisaks on PwC ülemaailmne metodoloogia üles ehitatud põhimõttele, et töövõtus osaleva meeskonna iga liikme poolt tehtud töö vaadatakse üle meeskonna teise, vähemalt sama astme ja pädevusega liikme poolt tuvastamiseks, kas töö on tehtud plaanipäraselt, kompetentselt ja kindlustamiseks, et tehtud järeldused on õiged.

Raamatupidamise ja auditeerimise ressursid: Konsultatsioon on meie ettevõttes kvaliteedikontrolli võtmelement. Meie raamatupidamise tehniline grupp koosneb partneritest ja töötajatest, kes on raamatupidamise ja auditeerimise eksperdid. Juhul, kui töövõtu eest vastutav partner ei nõustu meie tehniliste ekspertide nõuannetega, eksisteerib meil ametlik protsess alluvusahelas arutelude jätkamiseks kuni probleemi lahendamiseni, arvestades piisavalt selliste tehniliste ekspertide arvamust.

Seoses EL-is rakendatavate rahvusvaheliste finantsaruandluse standardite (*International Financial Reporting Standards, IFRS*) vastuvõtmisega, oleme me loonud süsteemi kindlustamiseks, et meie

klientide finantsaruandeid hindavad meie auditi meeskonnad viisil, mis on järjepidev ja vastavuses standardite lõppeesmärgiga.

Süsteemi võtmelemendiks on ülevaatusalane töö, mida viib iseseisvalt läbi meie regionaalne raamatupidamise konsulteerimisteenuste (*Accounting Consulting Services, ACS*) meeskond, mis katab kogu Kesk- ja Ida-Euroopa. Sõltuvalt tegevussektorite keerukusest ja riskidest, kliendi suurusest ja börsil noteeritud/noteerimata staatusest, teostab ACS klientide IFRS aruannete ülevaatus. Näiteks vaatab börsil noteeritud finantssektori klientide finantsaruanded üle spetsialistidest koosnev meeskond, kusjuures lõplikku ülevaatus teostab üks meie ACS partneritest. Väiksemaid kliente madalama riskiga sektorites vaatab perioodiliselt üle ACS meeskond. Kõik IFRS-e esmakordselt rakendavad kliendid ja IFRS-ide kohaseid aruandeid esitava uue kliendi esmase auditi läbiviimine PricewaterhouseCoopers'i poolt kuuluvad täieliku ülevaatus alla. Ülevaatus käigus peab auditi meeskond selgitama finantsaruandes kasutatud IFRS-ide käsitluse ja avalikustatava informatsiooni õigustatust ning saama kliendilt nõusoleku käsitluste ja avalikustatava informatsiooni täpsustamiseks juhul, kui ACS meeskond hindab neid standarditega mittevastavaks olevaks.

Riski- ja kvaliteedigrupp: Meie ettevõtte riskijuhtimise, konsultatsiooni ja poliitika ressursid on keskfunktsiooniks, mis koosneb nii täiskohaga kui poole kohaga töötajatest, keda ettevõttesiseselt kutsutakse riski- ja kvaliteediüksuseks (*Risk and Quality, R&Q*). R&Q on eraldiseisev üksus, mis on sõltumatu nendest, kes vastutavad kasumi teenimise ja juhtimise eest, ja tal on koht audiitorettevõtte kõrgemas juhtkonnas. R&Q organisatsioon hõlmab järgmisi võtmefunktsioone:

riskijuhtimine, raamatupidamise tehnilised teenused, kapitaliturgude teenused, auditipoliitika ja auditikontroll. R&Q-sse kuulub üks täiskohaga partner, keda aitavad teised kogemustega töötajad. Nimetatud partnerit aitavad vajadusel ka teiste, suuremate PwC ettevõtete R&Q partnerid.

Riskijuhtimise eest vastutavate partnerite võtmekohustus on olla klientide aktsepteerimise ja kliendisuhete jätkamise lahutamatuks osaks, vastutades riski hindamise eest nii kvalitatiivsel kui ka kvantitatiivsel tasandil. Lisaks peavad riskijuhtimise eest vastutavad partnerid olema vajaduse korral integreeritud töövõtu meeskondadesse, et konsulteerida probleemide ja hinnangute, nagu näiteks tegevuse jätkuvuse küsimused, korral.

Me oleme välja töötanud ametlikud ja rangelt rakendatavad reeglid olukordade tuvastamiseks, mil töövõtu meeskonnad peavad R&Q rühmaga konsulteerima. Nimetatud sõltumatutest ja kogenud partneritest koosnev grupp keskendub kvaliteedile, viies vajaduse korral läbi muudatusi poliitikas ja protseduurides.

6) Monitooring

Meil on kasutusel ametlik aruande väljastamisele järgnev kvaliteedi monitooringu programm, mida juhitakse osana PwC ülemaailmsest programmist. See programm hõlmab partneri töö vaatlust ja kõiki meie kvaliteedikontrolli süsteemi aspekte tagamaks, et meie kvaliteedi kontrollimehhanismid toimivad nõuetekohaselt ja annavad põhjendatud kindlustunnet, et me järgime kõiki asjakohaseid kutsealaseid standardeid ning meie ettevõtte poliitikaid ja protseduure. Nimetatud programmi juhib ja jälgib auditi kvaliteedi funktsioon (*Assurance Quality function*) R&Q grupi all.

Töövõtu ülevaatusi viivad läbi kogemustega partnerid ja teised väga

kogenud audiitorid, kes omavad vastava tegevusala kogemusi ja kes ei ole seotud ei auditit teostava kontoriga ega auditi endaga. Ülevaatamisi viiakse läbi vähemalt kord kolme aasta jooksul, mil toimub kõikide partnerite hindamine. Ajakohasemaid ülevaatamisi viiakse läbi siis, kui esineb kõrgema riski võimalus.

Lisaks eksisteerib rotatsiooniprogramm, mis seisneb „kontori“ külastustes pigem ettevõtte kui töövõtu tasandil kehtivate poliitikate ja praktikate rakendamise kontrollimiseks. Meie inspekteerimisprotsess hõlmab ka perioodilisi kvaliteedi kontrollimehhanismide tõhususe testimist funktsionaalsetes valdkondades, nagu värbamine, koolitus, edutamine ja sõltumatus.

Kvaliteedi monitooring on samuti meie pideva täiustamise programmi lahutamatu osa. Me hindame pidevalt selliste ametlike programmide sisendeid ja mitmeid mitteametlikke allikaid, püüdes jätkuvalt parandada meie poliitikaid, protseduure ja meie töö kvaliteedi järjepidevust. Tegevusstandardite mittejärgimise iga juhtumit võetakse tõsiselt: vastutavat partnerit nõustatakse, et tulemusi parandada ja partneri töö vaadatakse üle järgmisel aastal. Kehvade tehniliste

või riskijuhtimise tulemuste puhul vähendatakse partneri tasu; mõningatel juhtudel ei lubata partneril ettevõtte nimel allkirjastada auditi arvamusi ja tõsisemate juhtumite korral nõutakse partneri lahkumist ettevõttest.

AS-i PricewaterhouseCoopers juhatus usub, et eespool kirjeldatud riskijuhtimine, ettevõttesisene ja kvaliteedikontrolli keskkond on vastavuses kõigi asjakohaste regulatsioonidega ja see on mõistlikuks aluseks eeldamiseks, et AS-i PricewaterhouseCoopers poolt teostatud kohustuslikud auditid vastavad järjepidevalt nõutavatele kvaliteedistandarditele.

Audiitortegevuse seadus, mis jõustas Euroopa Liidu direktiivi 2006/43/EÜ, kehtib alates 8. märtsist 2010. Audiitorkogu pole pärast audiitortegevuse seaduse jõustumist, ega ka enne seda, kvaliteedikontrolli AS-i PricewaterhouseCoopers üle teostanud.

Vastavalt audiitortegevuse seadusele teostab Audiitorkogu avaliku huvi üksusega kliendilepingu sõlminud audiitorettevõtja üle korralist kvaliteedikontrolli iga 3 aasta tagant.

Sõltumatus

Meie ettevõtte sõltumatuse eest vastutav partner ja tugipersonal jälgivad rangeid regulatiivseid, kutsealaseid ja PwC sõltumatuse nõudeid, mis puudutavad finantshuve klientides ja ärisidemeid nendega. Ettevõtte on kogu PwC ülemaailmse võrgustiku nõudel võtnud kasutusele sõltumatuse vastavuse programmi ja monitooringusüsteemi. Süsteemid ja kontrollimehhanismid hõlmavad järgmisi võtmelemente:

1. Kirjalikud sõltumatust käsitlevad poliitikad ja protseduurid
2. Automaatne jälgimissüsteem ja piirangutega ettevõtete nimekiri
3. Jooksvad sõltumatust käsitlevad koolitused
4. Meie sõltumatuse süsteemi ja kontrollimehhanismide sisemine monitooring
5. Vastutus sõltumatuse ning süsteemi ja kontrollimehhanismide eest lasub kõrgemal juhtkonnal
6. Asjakohane juhtkonna hoiak ja sõltumatuse kultuur
7. Töötajate töösuhteid klientidega puudutavate läbirääkimiste kohene raporteerimine
8. Potentsiaalsetest või ilmsetest sõltumatuse rikkumistest teatamine töötajate poolt
9. Distsiplinaarpoliitikad ja -protseduurid
10. Kontrollimehhanismid ärisuhete ja -liitude üle ning vahendustasud ja tulemustasud

Nimetatud süsteem nõuab, et partnerid ja töötajad uurivad ja

dokumenteerivad kõiki ettevõtte sõltumatust puudutavad probleeme kas seoses uute klientide aktsepteerimise või konkreetse töövõtuga. Enne auditi klientidele osutavate mitte-auditi töövõttude aktsepteerimist küsitletakse sellele kliendile osutatavate teenuste eest ülemaailmselt vastutavat partnerit eespool mainitud süsteemi kaudu. Töö võetakse vastu vaid juhul, kui partner kinnitab, et ettepanud töövõtt ei kujuta endast ohtu sõltumatusele või rakendatakse piisavaid protseduure iga sõltumatust ohustava riski neutraliseerimiseks.

Sõltumatuse kultuuri oluline aspekt on keskne toetus üksikutele partneritele, mis puudutab nii tehnilisi raamatupidamise kui ka auditeerimise küsimusi ja klientide käitumist.

Kui kliendid ei aktsepteeri selgeid raamatupidamisjuhiseid, auditi tulemusi olulistest küsimustes või käituvad ebaetiliselt, toetab ettevõtte töövõtu eest vastutavat partnerit asjakohaste raporteerimisotsuste tegemisel, isegi juhul, kui see võib viia kliendisuhete lõpetamiseni antud kliendiga.

AS-is PricewaterhouseCoopers läbi viidud viimane sõltumatuse ülevaatus toimus mais 2011.

Käesolevaga kinnitab AS PricewaterhouseCoopers, et on oma kutsetegevuses olnud sõltumatu.

Täiendõpe

Nagu on nimetatud eespool toodud auditi kvaliteeti puudutavas osas, osalevad meie vandeaudiitorid täielikult ettevõttesiseses täiendusõppeprogrammis. Lisaks sisekoolitustele on meie vandeaudiitorid kohustatud osalema Audiitorkogu poolt korraldatavatel

kohustuslikel koolitustel vähemalt 16 akadeemilise tunni ulatuses aasta kohta, ning Audiitorkogu poolt aktsepteeritud koolitajate poolt korraldatud koolitustel vähemalt 24 akadeemilise tunni ulatuses aasta kohta.

Avaliku huvi üksused

AS PricewaterhouseCoopers on käesoleva läbipaistvusaruande perioodil sõlminud kliendilepingu või teostanud auditi järgmiste avaliku huvi üksuste osas:

	Nimi	Registri- kood	Varade maht (EUR)	Müügitulu (EUR)
1	A. Le Coq	10034247	75 815 768	69 460 969
2	Baltika	10144415	39 452 085	52 207 444
3	BLRT Grupp	10068499	303 824 090	338 709 113
4	Compensa Life Vienna Insurance Group SE	10055769	77 976 165	16 709 444
5	Eesti Energia	10421629	1 844 081 142	784 132 016
6	Eesti Energia Jaotusvõrk	11050857	673 786 126	135 205 604
7	Eesti Energia Kaevandused	10032389	115 932 150	151 830 864
8	Eesti Energia Narva Elektrijaamad	10579981	441 339 908	310 151 215
9	Eesti Liikluskindlustuse Fond	80206477	14 746 015	1 365 856
10	Eesti Rahvusringhääling	74002322	24 305 696	28 367 378
11	Eesti Töötukassa	74000085	251 376 785	179 154 129
12	Ekspress Grupp	10004677	85 982 386	51 813 940
13	Elering	11022625	419 392 712	88 864 610
14	Elion Ettevõtted	10283074	155 716 833	187 101 607
15	Elme Metall	10776322	42 874 585	95 327 070
16	EMT	10096159	96 420 309	173 889 663
17	Ericsson Eesti	10005211	319 157 197	576 178 403
18	Järvevana	10068022	15 969 540	0
19	LHV Pank	10539549	126 923 038	5 853 987
20	Liviko	10117341	55 079 378	112 825 278
21	Magnum	10251720	116 344 509	221 152 519
22	Magnum Medical	11332521	41 267 097	110 738 851
23	Marfin Pank Eesti	10586461	56 579 001	3 008 066
24	Merko Ehitus	11520257	195 580 637	2 379 814
25	NG Investeeringud	10281968	292 224 892	522 754 336
26	NG Kapital	10220458	292 225 787	522 754 336
27	Olympic Entertainment Group	10592898	107 696 177	111 461 000
28	Pärnu Haigla	90004527	26 727 365	23 287 316
29	Rahvuskooper Estonia	74000033	16 342 849	2 180 014
30	Rakvere Lihakombinaat	10156832	105 829 765	130 208 288
31	Riverito	10068039	476 434 753	202 363 708
32	SEB Elu-ja Pensionikindlustus	10525330	107 387 453	12 594 727
33	SEB Pank	10004252	4 325 757 673	177 399 563
34	Selver	10379733	63 184 909	300 695 167

	Nimi	Registri- kood	Varade maht (EUR)	Müügitulu (EUR)
35	Tallinna Kaubamaja	10223439	260 211 292	402 772 679
36	Tallinna Lennujaam	10349560	141 536 053	25 925 249
37	Tallinna Tehnikaülikool	74000323	119 416 171	14 211 158
38	Tallinna Vesi	10257326	183 856 000	49 680 000
39	Tallinna Äripanga	10237984	109 653 215	4 032 825
40	Tartu Ülikool	74001073	248 026 153	118 098 948
41	Tartu Ülikooli Kliinikum	90001478	114 089 898	107 273 976
42	Toyota Baltic (31.03.11 seisuga)	10234087	41 569 062	105 607 291
43	Trigon Property Development	10106774	4 175 668	27 290
44	Viisnurk	11421437	9 115 527	13 929 416
45	Vopak E.O.S.	10715645	288 905 641	200 379 507

Finantsandmed

AS PricewaterhouseCoopers müügitulu jaotus perioodi 1. juuli 2010 - 30. juuni 2011 kohta.

(tuh EUR):

Kogu AS PwC müügitulu, sh:	5318
Audiitorteenused, sh	3050
kindlustandvad töövõttud, sh:	3049
audit	2998
ülevaatus	15
muud kindlustandvad audiitorteenused	36
seonduvad teenused:	1
Muu äritegevus, sh:	2268
nõustamine, sh:	980
maksunõustamine	895
muu nõustamine	85
muu tegevus	1288
AS-iga PricewaterhouseCoopers seotud ettevõtte AS PricewaterhouseCoopers Advisors müügitulu s.h	1067
muu nõustamine	1067
AS-ide PwC ja PwC Advisors müügitulu kokku	6385
Ettevõtete omavahelise käibe elimineerimine	-575
PwC müügitulu Eestis, kokku	5810

Tasustamine

Partnereid tasustatakse üksnes ettevõtte kasumist ja nad vastutavad ainuisikuliselt pensionite ja muude hüvitiste nagu ravikindlustuse rahastamise eest. Partnerite tasu määrab regionaalne juhatuse iga partneri poolt aasta jooksul ettevõttesse tehtud panuse hindamise ja siseriiklike ettevõtete iga-aastaste auditite lõpetamise järgselt. Regionaalse juhatuse poolse tasu määramise vaatab üle ja kinnitab partnerite nõukogu. Iga partneri töötasu koosneb kolmest omavahel seotud kasumipõhisest komponendist:

Vastutusepõhine sissetulek - peegeldab partnerite järjepidevat panust ja vastutust/rolli, tulemustepõhine sissetulek - peegeldab seda, kuidas partner ja meeskonnad, kellega ta koos töötab, tegutsevad antud aastal, ja aktsiaühikupõhine sissetulek - kujutab endast partnerite osa kasumist pärast kahe esimese elemendi jaotamist.

Aktsiaühikud jaotatakse partneritele maatriksi põhjal, mis arvestab mitme teguriga ja mis hõlmab, kuid mitte ainult, partneri tegevuse järjepidevat kvaliteeti üle aastate ning rolli ettevõttes.

Käesolev läbipaistvusaruanne on esitatud pärast audiitorfirma majandusaasta aruande auditeerimist, muudatused võrreldes 14. septembril 2011 esitatud läbipaistvusaruandega täpsustavad ettevõtte finantsandmeid.

AS PricewaterhouseCoopers kinnitab esitatud andmete õigsust aruande allkirjastamise kuupäeval.

/allkirjastatud digitaalselt/

Stan Nahkor
AS PricewaterhouseCoopers
Juhatuseliige

24. oktoober 2011

© 2011 AS PricewaterhouseCoopers. Kõik autoriõigused kaitstud. "PricewaterhouseCoopers" viitab Eesti seaduste alusel asutatud ja tegutsevale äriühingule AS PricewaterhouseCoopers või kontekstist lähtuvalt teistele PricewaterhouseCoopers International Limited rahvusvahelise võrgustiku liikmetele, kellest igaüks on eraldiseisev ja sõltumatu juriidiline isik.